

ŘÁD SVATÉHO HUBERTA

SE SÍDLEM NA KUKSU

S HUBERTEM DO ŠKOLY A MOŽNÁ JEŠTĚ DÁL

PROJÍŽDKA NA KONI – RADOST I STAROST

AUTOR: MONIKA FÁRKA

WWW.RADSVATEHOHUBERTA.CZ

Název programu:

Autor:

Záměr programu:

Forma programu:

Cílová skupina:

Časová náročnost:

Místo pilotáže:

Nároky na prostory:

Projížďka na koni – radost i starost

Monika Fárka

Projet se na koni, vyzkoušet si péči o koně před a po projížďce, seznámit se s prostředím statku

Vzdělávací zážitkový program s praktickou ukázkou

I. stupeň ZŠ, program je možné vždy přizpůsobit i starším věkovým skupinám

3 – 3,5 hodiny

Statek Lesolg, Rozsochatec 7

Statek, vnitřní prostory – např. klubovna, jídelna

**Materiály a
pomůcky:**

Přílohy:

Před programem:

Nabídka:

K programu: kůň, čistící pomůcky, deka, sedlo, uzda, krmení, helma, pastelky a psací potřeby, 3x desky na psaní, papíry, přílohy č. 2, 3 a 4 do skupiny

Na stanoviště: deky, pexeso, ošatka (např. jablka, suchý chléb, seno, mrkev, řepa, oves, ječmen, voda, čerstvé pečivo, pšenice, žaludy, brambory, maso, sýr, vejce), psací potřeby, uzda, sedlo, mycí a čistící prostředky, přílohy č. 5 a 6

č. 1 pozvánka na program, č. 2 pracovní list popis stavby těla koně - prázdný, č. 3 kartičky – části těla koně, č. 4 pracovní list popis stavby těla koně – vyplněný, č. 5 Příběh o Jasněnce, č. 6 popis sedla a uzdy

Zaslání nebo předání pozvánky na program (🔍 příloha č. 1).

Informovat učitele o potřebném vhodném oblečení pro program na statku.

Doporučujeme holiny a oblečení, které mohou děti ušpinit.

Děti také mohou přinést pro koníky jablka, mrkev nebo suchý chléb.

PROGRAM

PŘIVÍTÁNÍ S DĚTI, ORGANIZACE DOPOLEDNE

LEKTOR

Představení, organizační pokyny: kde jsou toalety, kam si děti mohou odložit batohy, čas a prostor na svačinu.

Lektorka otevře program otázkou: *Co nás dnes během dopoledne čeká?*

Následně seznámí děti s průběhem dopoledne.

Poté představí roli novináře a zeptá se, kdo z dětí by chtěl být do svačiny novinářem. Úkolem novináře je zapisovat během programu všechny otázky, které vysloví děti či učitelé ohledně koní nebo života na statku. V závěru programu se k otázkám vrátíme a ověříme, zda jsme v průběhu programu na ně našli odpovědi.

Novinář dostane tvrdé desky na zapisování, tužku a několik listů papíru, může si vytvořit i svůj novinářský průkaz.

METODICKÉ POZNÁMKY

Nastínění průběhu celého programu před jeho začátkem pomůže dětem vytvořit si představu o tom, co vše je čeká.

Je dobré, aby v úvodu programu zazněla také jasná pravidla ohledně pohybu na statku. Doporučujeme také v počátku programu dohodnout se společně s dětmi na komunikačních pravidlech (např. kdy se mluví, kdy se poslouchá apod.).

Z počátku je při otázce potřeba novináře kontaktovat alespoň očima, či ho poprosit o zapsání otázky, aby si roli lépe osvojil.

PŘÍPRAVA KONĚ NA JEŽDĚNÍ, ČIŠTĚNÍ, STAVBA TĚLA KONĚ

Lektorka jde s dětmi do výběhu vyzvednout koně, nasadí mu ohlávku a ptá se dětí:

Jak bezpečně kráčet vedle koně?

Proč nebudeme chodit vzadu za koněm?

Následuje společná procházka, kdy si děti bezpečnou chůzí s koněm vyzkoušejí.

Společná ukázka a nácvik čištění koně.

Lektorka se ptá:

Kdy a proč se kůň čistí?

Jak se komunikuje s koněm?

Potom krátce čištění koně předvede a představí potřebné pomůcky, zdůrazní postup čištění od krku.

Následuje rozdělení dětí do skupin, maximálně po pěti. Skupiny se budou střídat v čištění koně, dokud kůň není připravený a čistý.

Skupiny, které nečistí, pracují na následujícím úkolu s učitelem.

Lektorka připomene, že otázky, které budou vznikat v průběhu čištění i úkolu s učitelem zapisují novináři.

Úkol s učitelem:

Děti dostanou do skupiny velkou kresbu stavby těla koně bez popisků. Nejprve zkouší pojmenovávat a popisovat části, které si myslí, že znají. Pak dostanou k dispozici sadu kartiček (na červených kartičkách základní pojmy, na modrých rozšiřující pojmy). Děti přiřazují kartičky na obrázek. Podle předlohy pak ověřují správnost svého řešení.

ČIŠTĚNÍ KOPYT

Lektorka svolá všechny skupiny a ptá se:

Proč se čistí kopyta?

Co dělá kovář?

Co dělá veterinář?

Proč tyto koně nemají podkovy?

Na co kůň potřebuje podkovy?

Následuje společná ukázka čištění kopyt. Lektorka nabídne možnost vyzkoušet si to těm, kteří chtějí.

Děti přistupují po jednom, ostatní přihlížejí.

Lektorka navrhla rozdělení dětí do skupinek, ale ověřila u paní učitelky, zda je to takto vhodné a nechala na ní závěrečné slovo v rozložení skupin.

Pro učení dětí je užitečné nepředávat dětem rovnou hotová řešení (např. pracovní list, kde jsou již zaznamenány části těla), ale vytvořit jim prostor pro jejich aktivní učení. Při nabalování nových pojmů je dobré nejdříve zjistit, co již děti vědí a dále pak při učení vycházet z této jejich znalosti a soustředit se na její rozšíření.

Lektorka v průběhu programu s těmito pojmy aktivně pracuje např. při čištění koně po jízdě.

V příloze si prohlédněte pracovní listy a kartičky potřebné pro tento úkol.

Děti byly v této části programu plně soustředěné a také nejaktivnější v kladení otázek. Ptaly se například: „A to to koně nebolí? Kde by ho to bolelo?“.

Často se to stává v části programu, kde informace nutně potřebují k tomu, aby mohly provést danou věc správně. Zde je i riziko poranění koně a tak si dávají děti velký pozor.

SVAČINA

Děti si v průběhu svačiny odpočinuly, ohřály se. Během svačiny je dobré nechat novináře přečíst zapsané otázky. Lektorka zde má prostor na otázky odpovídat.

V tuto chvíli je možné se v roli vystřídat, případně rozšířit roli o nové novináře.

Během svačiny děti pokládaly lektorce například tyto otázky:

Kolik takový kůň stojí peněz?

Je výhodnější si pořídit již vycvičeného zkušeného koně nebo hříbátko?

Co všechno obnáší starání se o hříbátko?

Za co se platí (veterinář, očkování, kovář, krmení, sedlo, uzda, ohlávka...)?

ZNOVU ČIŠTĚNÍ KONĚ A SEDLÁNÍ

Koně na dobu svačiny děti odvedla lektorka do výběhu, kde se znovu celý umazal od bláta. Děti tak musely před sedláním celé čištění ještě jednou zopakovat.

Po druhém vyčištění koně lektorka přinesla deku a sedlo a vysvětlovala dětem proč dává deku pod sedlo a z jakého důvodu potřebuje každý kůň jiný druh sedla.

Během výkladu lektorka koně osedlala.

PROJÍŽDKA NA KONI, STANOVIŠTĚ S ÚKOLY

Děti se po jednom střídají v jízdě na koni.

Lektorka jim pomáhá do sedla a s každým projde tři kolečka.

Pro děti, které právě nejezdí, jsou připravená stanoviště s různými úkoly. Děti úkoly prochází společně s učitelem.

Děti v průběhu celého dopoledne využívaly volné chvíle ke hře se psem, který se tak stal přirozenou součástí programu. Lektorka ho vzala na program záměrně a vhodně tak doplnila čas čekání dětí o další možnost. Na této fotografii je vidět, že dle vzoru čištění koně vyčesávají děti i fenku Bellu.

Přesun dětí na svačinu do jídelny nechala lektorka v kompetenci učitelek a využila čas k přípravě další aktivity.

Pokud v programu pracujeme s rolími, je dobré zadat je na kratší a konkrétně ohraničený časový úsek. Vznikne vhodný prostor pro vystřídání dětí v dané roli.

Tyto nepředvídatelné momenty v programu většinou nastanou a je dobré v nich vidět další příležitost k učení. Co si uvědomily děti na této situaci?

Tady bychom doporučili předvést dětem, jak se na koně správně nasedá. Pokud je ve skupině dítě s jezdeckými zkušenostmi, může předvést nasedání spolužákům ono.

Při ukázkách tohoto typu, kdy se lektor potřebuje intenzivně věnovat jednomu dítěti, je možné využít tento čas k dalšímu procvičování či upevňování znalostí a dovedností vztahujících se k tématu programu.

Za hezkého počasí jsou stanoviště připravena venku na dekách, za nepříznivého počasí uvnitř v jídelně popř. klubovně.

Stanoviště s úkoly např.:

- **koňské pexeso** - *Zahrajte si pexeso u kterého budete poznávat plemena koní*
- **ošatka** - *Vyndejte z ošatky, co si myslíte, že kůň nemůže jíst a diskutujte proč*
- **příběh o Jasněnce** - *Přečtěte si příběh*
- **básnička** - *Vymyslete vlastní báseň o koních*
- **písnička** - *Napište co nejvíce písniček, ve který se zpívá o koních a můžete si je i zazpívat*
- **kresba** - *Nakreslete koně*
- **čištění sedla a uzdičky** - *Vyčistěte připravené sedlo a uzdičky a říkejte si navzájem, kterou část čistíte dle popisu na pracovním listu*

Když lektor vytvoří pro učitele příležitost k jeho aktivnímu zapojení, je větší pravděpodobnost, že s dětmi nad řešenými problémy diskutuje i po návratu do školy.

V příloze si prohlédněte příběh o Jasněnce a popis sedla a uzdy.

ČIŠTĚNÍ KONĚ PO JÍZDĚ, KRMENÍ

Po projetí všech dětí si vedou děti koně zpět na statek na čištění, vyčistí ho. Při čištění společně s lektorkou pojmenovávají jednotlivé části těla koně. Lektorka přinese ošatku ze stanovišť a diskutuje s dětmi co kůň smí jíst a co nesmí jíst a kolik toho smí sníst.

Poté mohou děti koníkovi za odměnu nabídnout donesené pamlsky (tvrdý chléb, mrkve a jablka).

K lepšímu zapamatování je možné se děti ptát, v čem se části těla koně podobají člověku a v čem se liší. Stejný princip je možné využít i u jídla. Například kolik toho může za den sníst dítě, dospělý člověk, hříbě, kůň.

VRÁCENÍ KONĚ DO VÝBĚHU, KRMENÍ DALŠÍCH KONÍ

Děti již ví, jak podávat koňům potravu, mohou nakrmit další koně ve výběhu či stáji.

ZÁVĚR PROGRAMU

Novinář přečte postupně shromážděné otázky. Ostatní děti na ně na základě informací získaných z programu odpovídají.

Lektor doplňuje, zpřesňuje, případně odpovídá na otázky, se kterými si děti neví rady.

Na závěr programu se lektor zeptá, co by děti příště zajímalo a nabídne jim další části programu.

Závěr neboli ohlédnutí se za daným programem nebo prožitou situací, je proces, který nám pomáhá vytěžit a zpracovat naše zkušenosti získané během aktivit. Díky tomuto „ohlédnutí“ jsme pak schopni se z nabytých zkušeností efektivněji učit.

NÁVAZNOST PROGRAMU

Jedná se o sadu programů s různou tematikou ze života na statku. V případě zájmu dětí a učitele, je možné pokračovat v dalších programech, které statek nabízí. Zde je to například včelařství, rybářství, obora, myslivost apod.

PŘÍLOHA Č. 1 POZVÁNKA NA PROGRAM

ZVEME ŽÁKY PRVNÍHO STUPNĚ NA DEN PLNÝ ZÁŽITKŮ V PŘÍRODĚ

NELEŇTE A POJĎTE VEN!

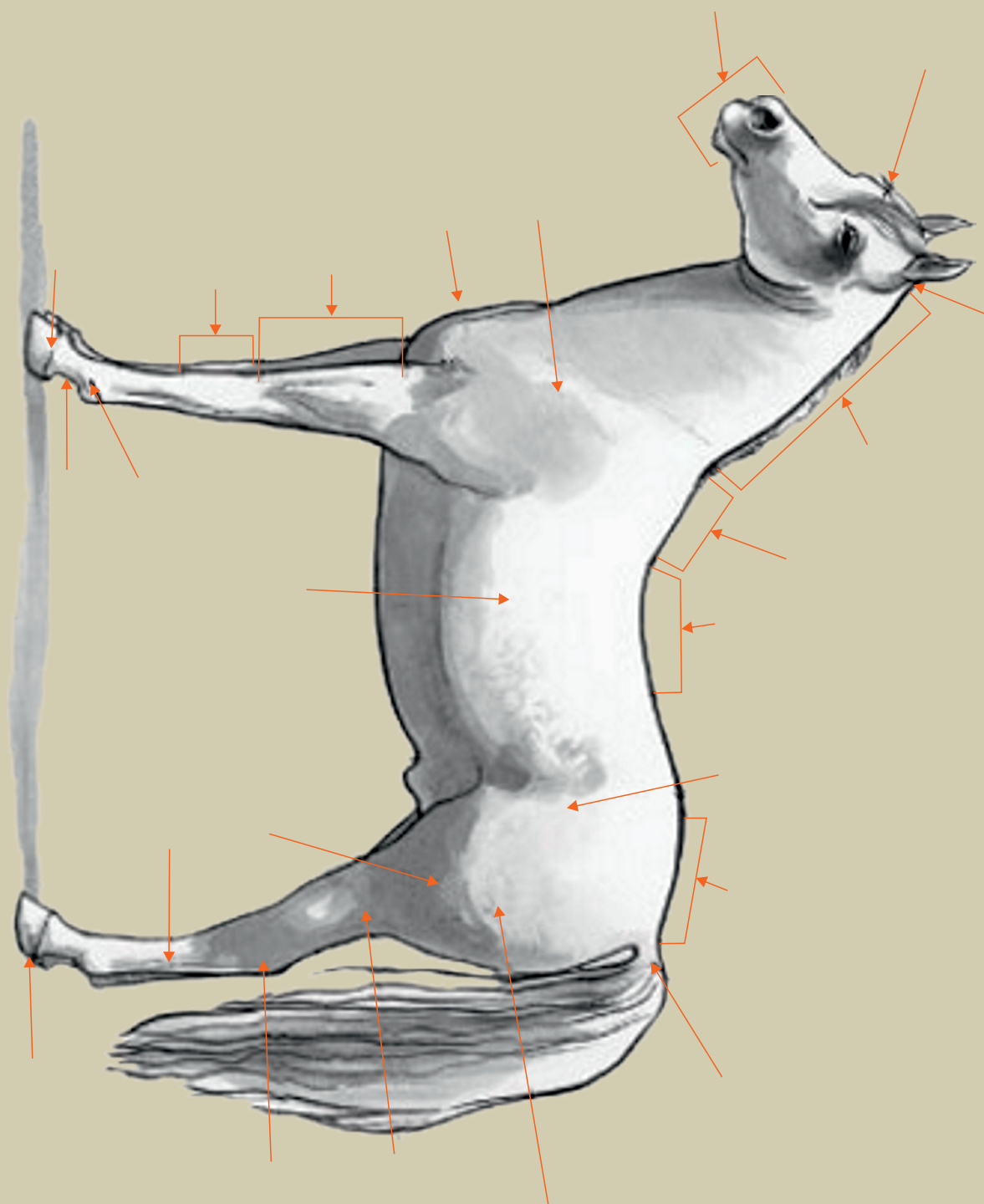
ZÁBAVA SPOJENÁ S UŽITEČNÝM

Těší se na Vás statek LESOLG

PŘÍLOHA Č. 2 PRACOVNÍ LIST POPIS STAVBY TĚLA KONĚ - PRÁZDNÝ

PŘÍLOHA Č. 3 KARTIČKY – ČÁSTI TĚLA KONĚ

KŠTICE

TÝL

HŘÍVA

KOHOUTEK

HŘBET

KYČLE

ZÁĐ

KOŘEN OHOMU

STEHNO

KOLENO

PŘEDKOLENNÍ

HLEZENÍ KLOUB

KOPYTO

ZADNÍ HOLEŇ

PŘEDLOKTÍ

NÁPRSNÍ KLOUB

HORNÍ A DOLNÍ
PYSK

PLEC

PRSA

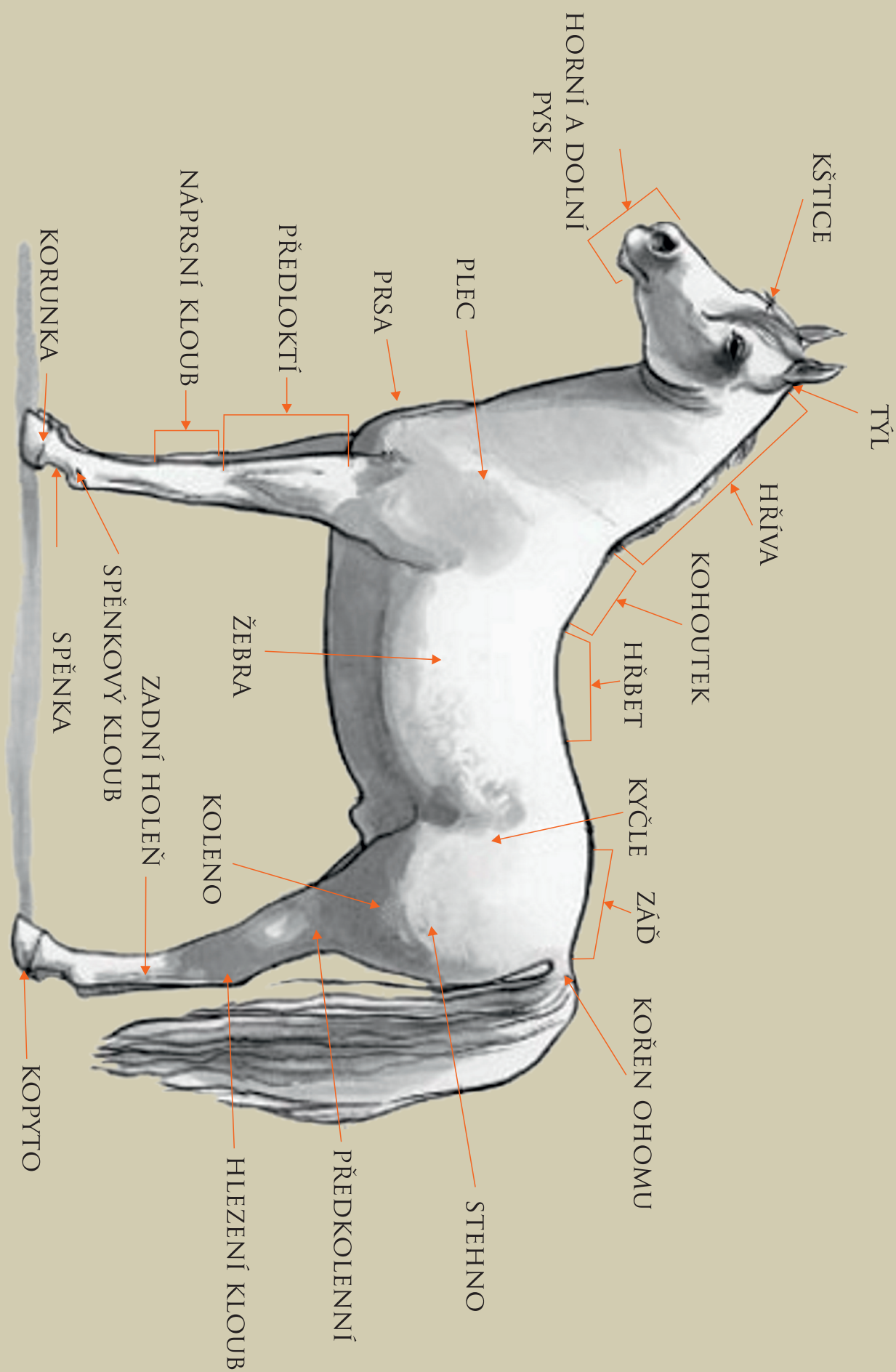
SPĚNKA

KORUNKA

SPĚNKOVÝ KLOUB

ŽEBRA

PŘÍLOHA Č. 4 PRACOVNÍ LIST POPIS STAVBY TĚLA KONĚ – VYPLNĚNÝ

PŘÍBĚH O JASNĚNCE ANEB BEZ PRÁCE NEJSOU KOLÁČE

Bylo, nebylo, jedno malé děvčátko, kterému říkali Jasněnka. Jasněnka milovala zvířátka. Doma měla pejska Broka, kočku Šmoulinu a papouška Ferdu. Pejska dostala, když jí bylo 5 let a za rok dostala i kočičku, kterou našli rodiče pohozenou ve škar-
pě. Jasněnka se o ně pěkně starala, ale pořád si ještě přála jedno zví-
řátko, koníka.

U nich ve vsi byl statek, kde měli i koně a Jasněnka se na ně s rodiči chodila dívat. Vždy jim přinesla něco na zub. Jablíčka a mrkvičku, to mají koníci nejraději, někdy i suchý chléb. Pokaždé se Jasněnka někoho zeptala, jestli koníky může nakrmit. Vždyť kdyby každý den přišlo deset dětí a každé z nich přineslo spoustu dobrot, tak by koníci měli pěkný

břichabol a to je u koní velký problém. Říká se tomu kolika a na toto onemocnění může kůň i zemřít. Ne všichni lidé vědí, co koně smí jíst, proto jsou na ohradách cedule, aby je nekr-
mili.

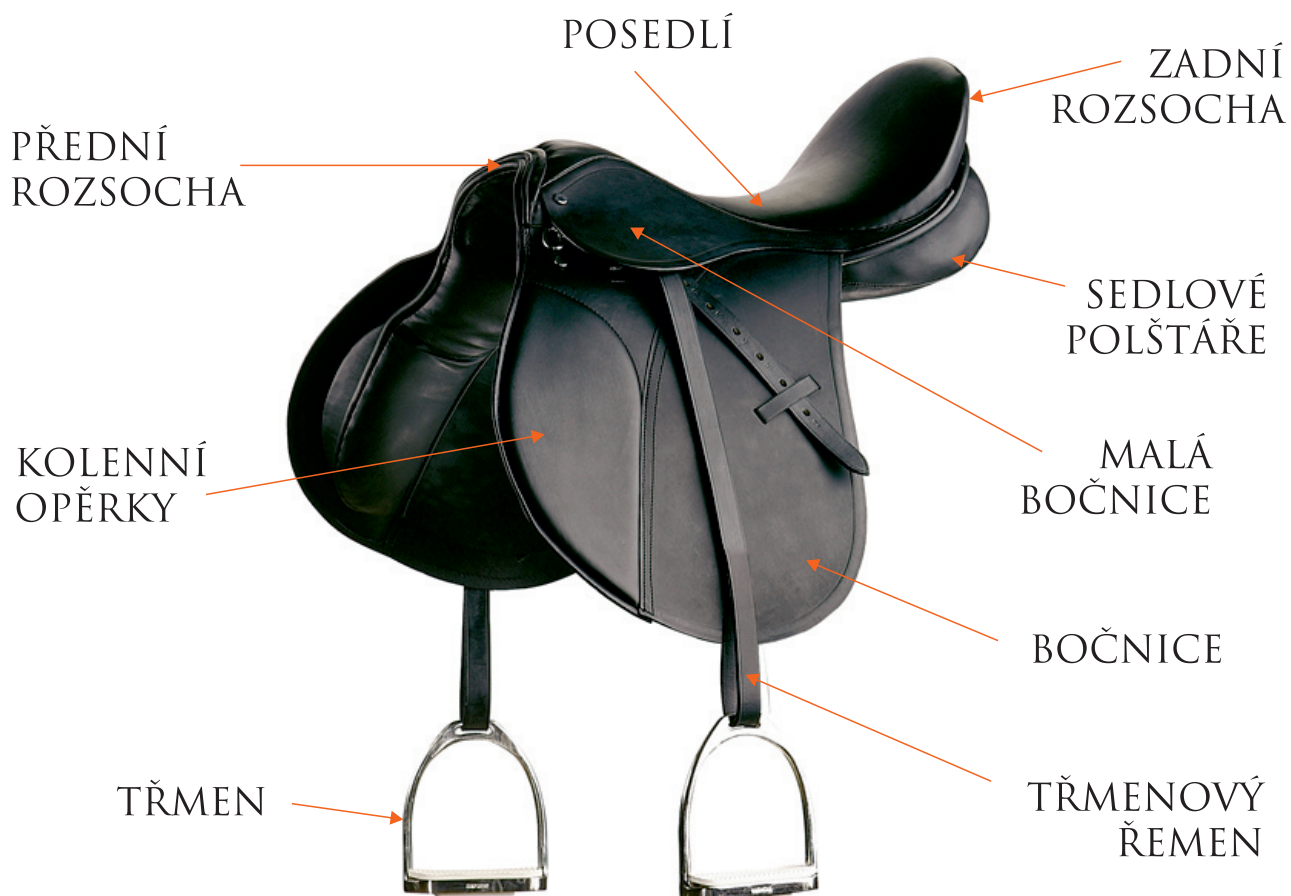
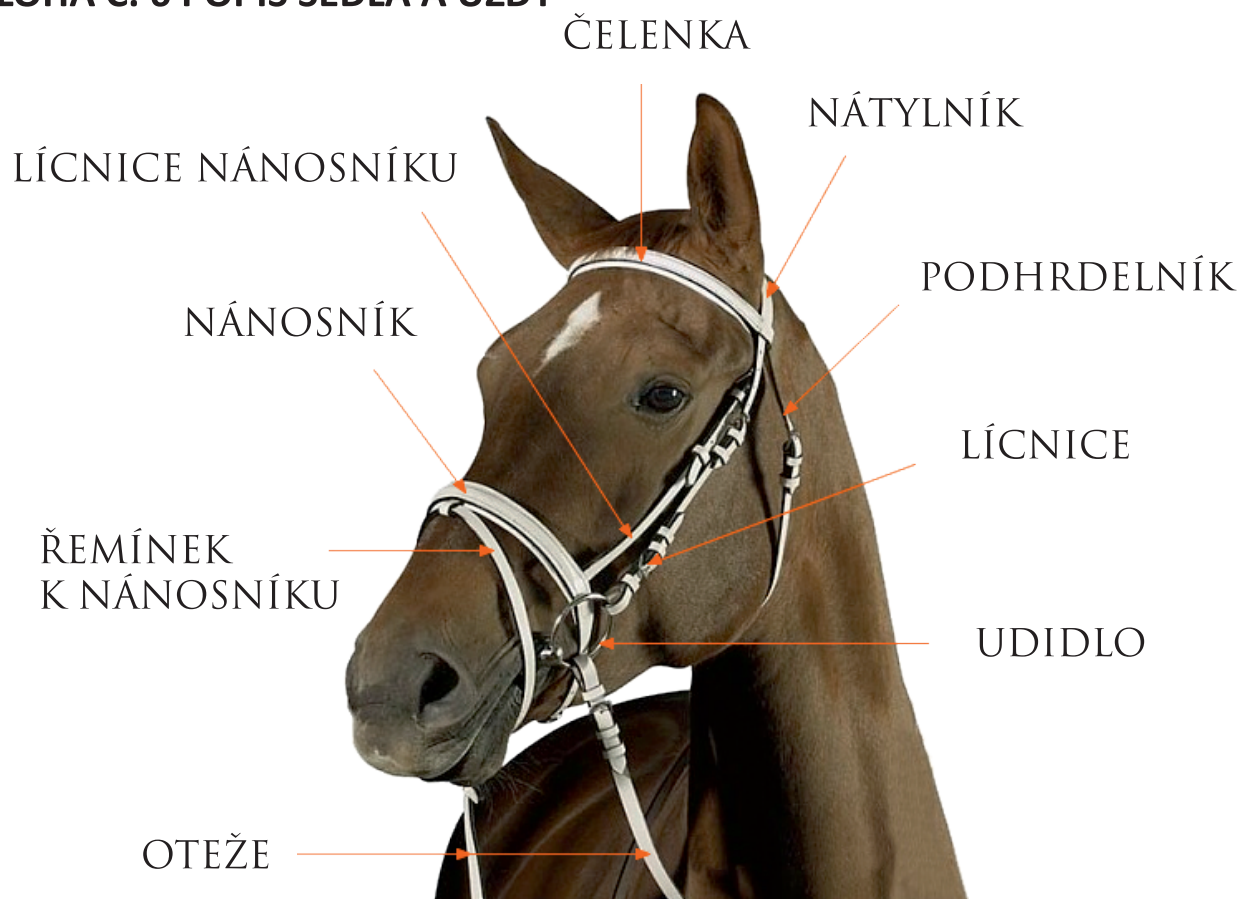
Jasněnka moc dobře ví, co to - mít koně - obnáší. Vždyť chodí do stáje pomáhat. Nejdřív to stojí peníze si koně koupit, pak se platí ustájení, krmení, veteri-
nář a kovář. Nemluvě o vybavení k jízdě na koni.

Ví z vás někdo, co potřebujete než půjdete jezdit?

A nezapomeňte na ochranné pomůcky!

A protože Jasněnka tak hezky pomáhá se o ty koníky starat, tak za odměnu jí někdo povozí. Ale jak sami víte, „bez práce nejsou koláče“.

PŘÍLOHA Č. 6 POPIS SEDLA A UZDY

PIKTOGRAMY

"další varianta" = tzn. když konkrétní část programu by šlo udělat i jinak (možná interaktivněji, nebo ještě s jiným záměrem a cílem...)

"upřesnění - hřebíček na hlavičku" = tzn. cílem poznámky je konkrétní část programu upřesnit, podrobněji rozepsat, přesněji zacílit

"rozšiřující varianta" = tzn. když by bylo možné této části programu věnovat větší prostor nebo jít v tématu více do hloubky

"všimněte si" = tzn. teoretický komentář, který upozorňuje na nějakou pedagogickou zákonitost, fígl, který stojí za povšimnutí, nebo jen souvislost, která se může v podobných situacích hodit

"koukněte do přílohy" = tzn. do odkazu na přílohu potřebnou k realizaci programu

Tvorba vzdělávacího programu byla součástí projektu S Hubertem do školy a možná i dál, který realizoval Řád svatého Huberta za finanční podpory Ministerstva zemědělství. Metodickou část programu (školení a vytvoření metodik včetně pilotáží) podporovali lektori a mentori JOB spolek pro inovace - Sekce vzdělávání ve školství. Cílem projektu bylo vytvořit a pilotně ověřit programy pro práci s dětmi předškolního a mladšího školního věku, které budou dětem přibližovat témata udržitelného hospodářství, smysl hospodaření a užítky, které hospodaření lidem přináší.

JAK CELÝ PROJEKT PROBÍHAL?

1. část - setkání 8. – 9. 6. 2016

Vstupní inspirace...nápadník...hledání možností, jak na to...plánování programů pro děti/školy

V této části měl každý možnost se seznámit s tím, co pro děti připravují ostatní, představit své zkušenosti, získat databázi konkrétních postupů, aktivit, které jim pomůžou: čerpat ze zkušeností dětí, aktivně do programu děti zapojit, naplánovat program. Cílem této části bylo získat podporu pro vytvoření svého programu, který bude reálně využit v praxi.

2. část - průběžně mezi setkáními

Individuální písemné vytváření/upravování vlastních programů...možnost využití konzultací s lektory...příprava materiálů, pomůcek, prostředí...

V této části každý (případně dvojice či skupina) vytvářel program pro děti/školy tak, aby bylo možné jej v praxi ověřit. V této písemné přípravě byly např. náměty na konkrétní aktivity s dětmi, pracovní listy, pomůcky apod. Na to všechno nebyli autoři sami. Každý tvůrce programu měl „svého“ konzultanta, kterému program zasílal, on se s ním seznámil a v rámci konzultací (mail, skype, telefon, osobní setkání) společně dotvořili, vyjasnili si otázky apod.

3. část - setkání 21. – 22. 9. 2016

Sdílení...inspirace...nápady ostatních...povzbuzení do realizace...vyhodnocování zrealizovaného programu...

V této části měl každý příležitost se inspirovat připravenými programy ostatních kolegů, načerpat nápady pro dokončení svého programu. Společně jsme hledali možnosti, jak konkrétně získávat školy/učitele pro spolupráci a jak vyhodnocovat zrealizovaný program z pohledu dítěte, učitele, školy, hospodáře.

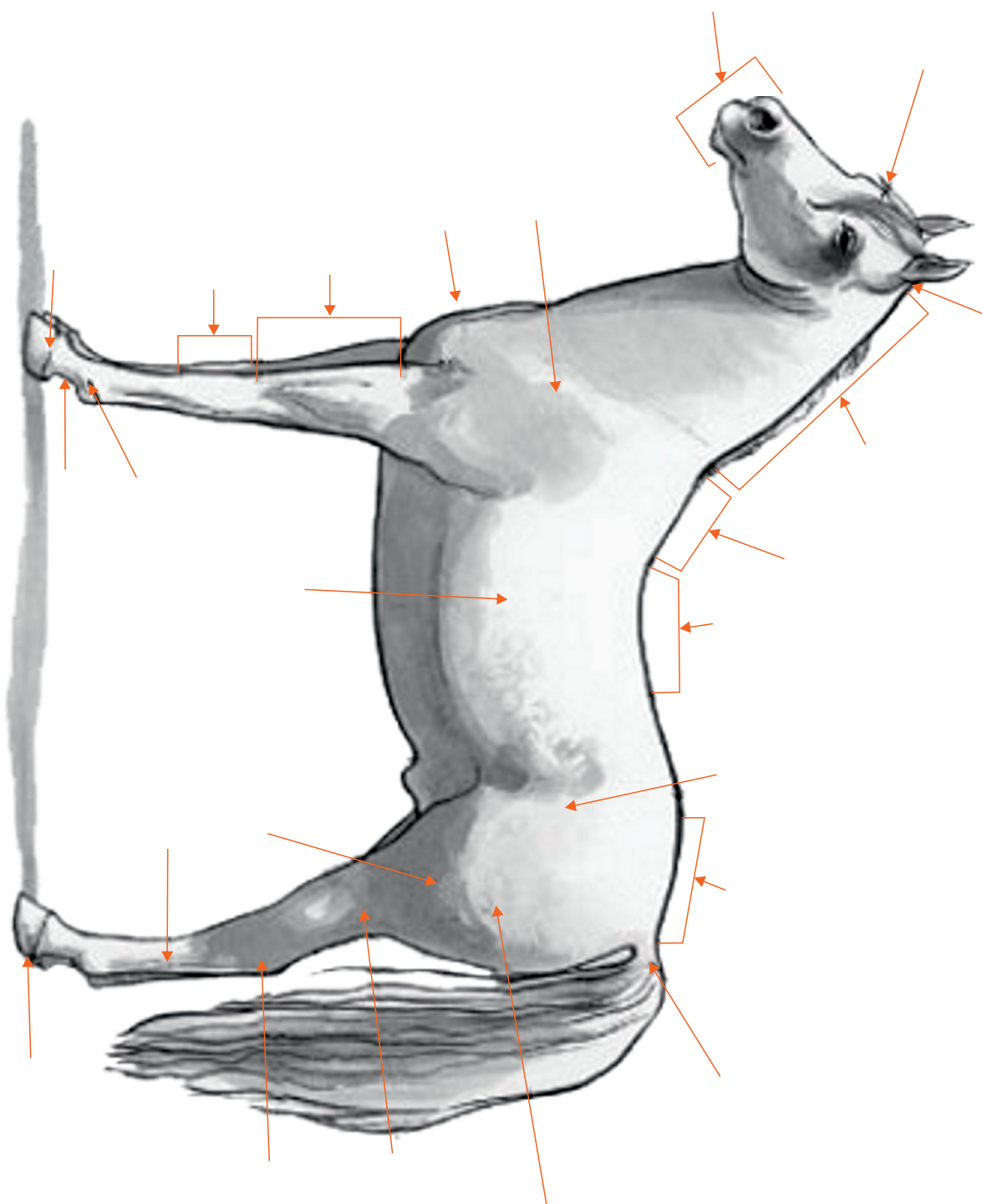
4. část - průběžně

Dokončení programu...závěrečné konzultace...oslovení škol/učitelů...příprava na vlastní realizaci

5. část - do konce listopadu 2016

Vlastní realizace programu...vyhodnocení...odměna

V této části kurzu pilotně autoři ověřili svůj připravený program, sepsali jednoduchou závěrečnou zprávu a zaslali pro zpracování lektorům a mentorům JOB spolek pro inovace - Sekce vzdělávání ve školství.

KŠTICE

TÝL

HŘÍVA

KOHOUTEK

HŘBET

KYČLE

ZÁD

KOŘEN OHOMU

STEHNO

KOLENO

PŘEDKOLENNÍ

HLEZENÍ KLOUB

KOPYTO

ZADNÍ HOLEŇ

PŘEDLOKTÍ

NÁPRSNÍ KLOUB

HORNÍ A DOLNÍ
PYSK

PLEC

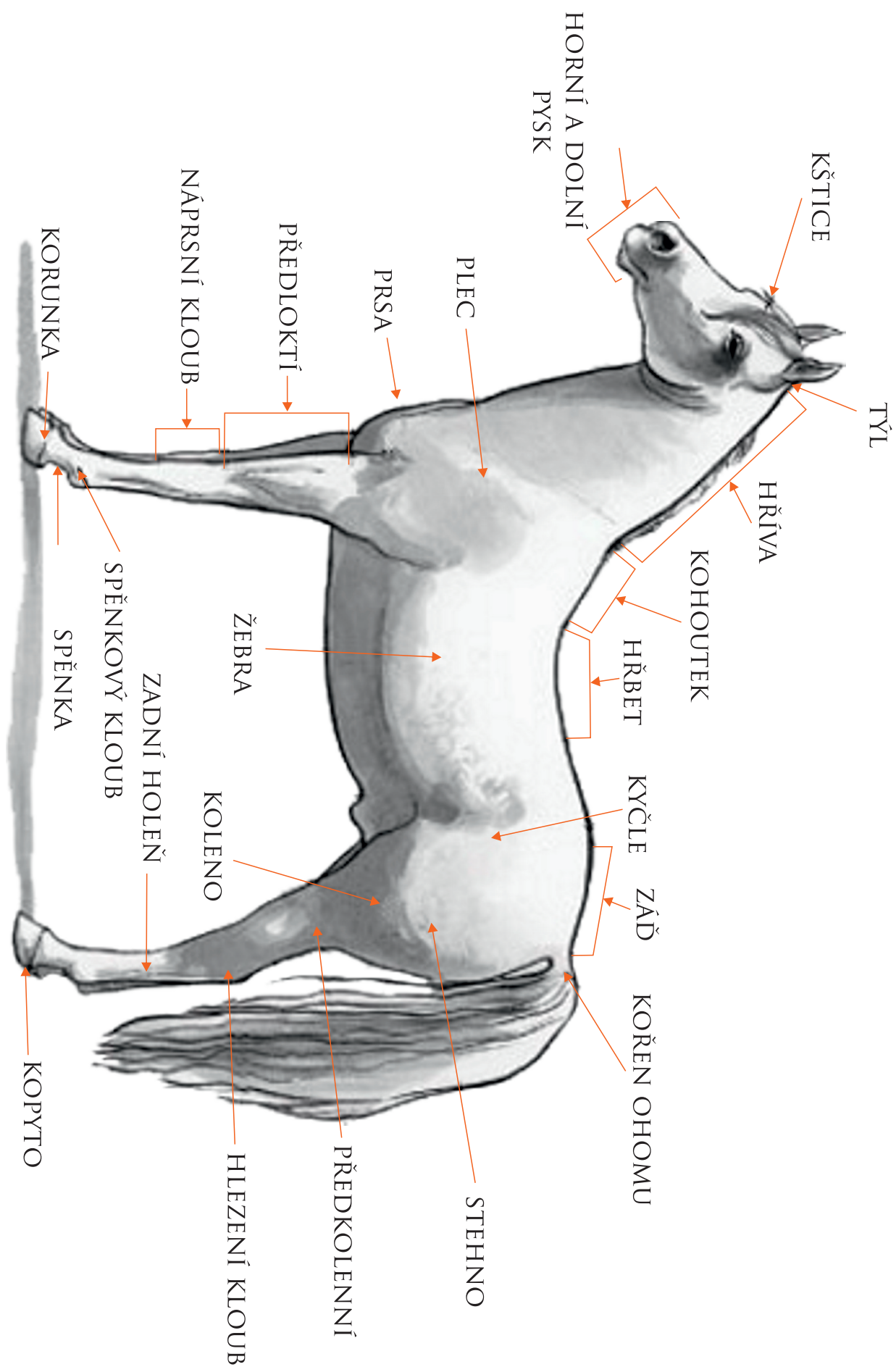
PRSA

SPĚNKA

KORUNKA

SPĚNKOVÝ KLOUB

ŽEBRA

PŘÍBĚH O JASNĚNCE ANEB BEZ PRÁCE NEJSOU KOLÁČE

Bylo, nebylo, jedno malé děvčátko, kterému říkali Jasněnka. Jasněnka milovala zvířátka. Doma měla pejska Broka, kočku Šmoulinu a papouška Ferdu. Pejska dostala, když jí bylo 5 let a za rok dostala i kočičku, kterou našli rodiče pohozenou ve škar-pě. Jasněnka se o ně pěkně starala, ale pořád si ještě přála jedno zví-řátko, koníka.

U nich ve vsi byl statek, kde měli i koně a Jasněnka se na ně s rodiči chodila dívat. Vždy jim přinesla něco na zub. Jablíčka a mrkvičku, to mají koníci nejraději, někdy i suchý chléb. Pokaždé se Jasněnka někoho zeptala, jestli koníky může nakrmit. Vždyť kdyby každý den přišlo deset dětí a každé z nich přineslo spoustu dobrot, tak by koníci měli pěkný břichabol a to je u koní velký problém. Říká se tomu kolika a na toto

onemocnění může kůň i zemřít. Ne všichni lidé vědí, co koně smí jíst, proto jsou na ohradách cedule, aby je nekrmili.

Jasněnka moc dobře ví, co to - mít koně - obnáší. Vždyť chodí do stáje pomáhat. Nejdřív to stojí peníze si koně koupit, pak se platí ustájení, krmení, veterinář a kovář. Nemluvě o vybavení k jízdě na koni. Ví z vás někdo, co potřebujete než půjdete jezdit? A nezapomeňte na ochranné

pomůcky!

A protože Jasněnka tak hezky pomáhá se o ty koníky starat, tak za odměnu jí někdo povozí. Ale jak sami víte, „bez práce nejsou koláče”.

